

الحمد لله
البرحمين
البرحمين

دانشگاه لرستان

پایان نامه جهت درجه کارشناسی ارشد

در رشته زبان و ادبیات عربی

عنوان:

نقد و بررسی کتاب‌های عربی دبیرستان رشته علوم انسانی (سال تحصیلی ۹۰-۸۹)

نگارش:

علی مخدومی

شماره دانشجویی: ۸۸۲۰۰۴۷۰۳

استاد راهنما

دکتر علی نظری

استاد مشاور

دکتر سید محمود میرزائی الحسینی

پاییز ۱۳۹۰

زمستان ۹۰

علی مخدومی

«کلیه حقوق مادی و معنوی مترتب بر نتایج این پایان نامه برای

دانشگاه لرستان و استاد راهنما محفوظ است.»

تقدیم به:

پدر و مادرم

تشکر و سپاسگزاری

از اساتید گرامی جناب آقای دکتر علی نظری به عنوان استاد راهنما و دکتر سید محمود میرزائی الحسینی

به عنوان استاد مشاور و تمامی کسانی که مرا در تهیه و تنظیم این مجموعه یاری نمودند کمال تشکر و

قدردانی را دارم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
۲	مقدمه

فصل اول: کلیات

۵	۱-۱- بیان مسأله
۶	۲-۱- فرضیات
۷	۳-۱- اهمیت و اهداف تحقیق
۸	۴-۱- پیشینه‌ی تحقیق
۹	۵-۱- روش کار تحقیق

فصل دوم: التذکار (یاد آوری)

۲۱	۱-۲- درس اول سال اول دبیرستان
۲۹	۲-۲- قواعد مطرح شده در درس یک سال دوم
۳۵	۳-۲- قواعد مطرح شده در درس دوم سال دوم
۴۹	۴-۲- قواعد مطرح شده در درس اول سال سوم
۵۹	۵-۲- کاربرد قواعد در متن درس دوم سال سوم
۶۷	۶-۲- قواعد مطرح شده در درس اول پیش دانشگاهی
۶۹	۷-۲- کاربرد قواعد در متن درس اول پیش دانشگاهی

فصل سوم: موضوعات صرفی

۸۱	۱-۳- درس دوم اوزان ثلاثی مزید و فعل‌های مجرد سال اول
۸۵	۲-۳- قواعد اوزان فعل ثلاثی مزید در درس سوم سال اول
۹۰	۳-۳- قواعد جامد و مشتق درس چهارم سال اول
۹۴	۴-۳- قواعد جامد و مشتق در درس پنجم سال اول
۹۶	۵-۳- قواعد اسم‌های ضمیر در درس ششم سال اول
۱۰۱	۶-۳- قواعد درس هفتم سال اول
۱۰۲	۷-۳- قواعد درس هشتم سال اول
۱۰۷	۸-۳- قواعد معرفه و نکره در درس سوم سال دوم

- ۱۰۹-۳-۹- قواعد مطرح شده در درس هشتم سال دوّم.....
- ۱۱۱-۳-۱۰- کاربرد قواعد در متن درس دهم سال دوّم.....
- ۱۱۳-۳-۱۱- قواعد مطرح شده در درس هفدهم سال دوّم.....
- ۱۱۵-۳-۱۲- قواعد فعل معتل؛ مثال در درس سوم سال سوم.....
- ۱۱۹-۳-۱۳- قواعد مطرح شده در درس چهارم سال سوم.....
- ۱۲۱-۳-۱۴- قواعد مطرح شده در درس پنجم.....
- ۱۲۳-۳-۱۵- قواعد مطرح شده در درس ششم.....
- ۱۲۶-۳-۱۶- قواعد جامد و مشتق در درس دوم پیش دانشگاهی.....
- ۱۳۰-۳-۱۷- قواعد معرفه و نکره در درس سوم پیش دانشگاهی.....
- ۱۳۴-۳-۱۸- قواعد معرب و مبنی در درس چهارم پیش دانشگاهی.....
- ۱۳۹-۳-۱۹- قواعد فعل صحیح (مضاعف - مهموز و سالم) در درس یازدهم پیش دانشگاهی.....

فصل چهارم: موضوعات نحویّ

- ۱۴۸-۴-۱- قواعد جمله فعلیه در درس نهم سال اوّل.....
- ۱۵۴-۴-۲- قواعد جمله اسمیه در درس دهم سال اوّل.....
- ۱۵۷-۴-۳- قواعد اعرابی در درس چهارم سال دوّم.....
- ۱۶۱-۴-۴- قواعد اعرابی در درس پنجم سال دوّم.....
- ۱۶۴-۴-۵- قواعد اعراب فعل مضارع در درس ششم.....
- ۱۶۶-۴-۶- قواعد اعراب فعل مضارع در درس هفتم سال دوّم.....
- ۱۶۸-۴-۷- قواعد افعال ناقصه در درس یازدهم سال دوّم.....
- ۱۷۰-۴-۸- قواعد حروف مشبّهة بالفعل در درس دوازدهم سال دوّم.....
- ۱۷۴-۴-۹- قواعد افعال مقاربه در درس سیزدهم سال دوّم.....
- ۱۷۷-۴-۱۰- قواعد مفعول فیه در درس چهاردهم سال دوّم.....
- ۱۷۸-۴-۱۱- قواعد صفت و موصوف در درس پانزدهم سال دوّم.....
- ۱۸۰-۴-۱۲- قواعد اضافه در درس شانزدهم.....
- ۱۸۲-۴-۱۳- قواعد مفعول مطلق و مفعول له در متن درس هفتم سال سوم.....
- ۱۸۴-۴-۱۴- قواعد توابع در متن درس هشتم سال سوم.....
- ۱۸۶-۴-۱۵- قواعد حال در متن درس نهم سال سوم.....

- ۱۶-۴- قواعد تمییز در درس دهم سال سوم..... ۱۸۹
- ۱۷-۴- قواعد منادا در درس یازدهم سال سوم..... ۱۹۱
- ۱۸-۴- قواعد منادا در متن درس یازدهم سال سوم..... ۱۹۳
- ۱۹-۴- قواعد مستثنی در درس دوازدهم سال سوم..... ۱۹۴
- ۲۰-۴- قواعد مطرح شده در درس سیزدهم..... ۱۹۶
- ۲۱-۴- قواعد اعراب فعل مضارع در درس پنجم پیش دانشگاهی..... ۱۹۷
- ۲۲-۴- قواعد جمله اسمیه و فعلیه در درس ششم پیش دانشگاهی..... ۲۰۲
- ۲۳-۴- قواعد نواسخ در درس هفتم پیش دانشگاهی..... ۲۱۰
- ۲۴-۴- قواعد مفاعیل در درس هشتم پیش دانشگاهی..... ۲۱۴
- ۲۵-۴- قواعد حال و تمییز در درس نهم پیش دانشگاهی..... ۲۲۱
- ۲۶-۴- قواعد استثناء و منادی در درس دهم پیش دانشگاهی..... ۲۲۵

فصل پنجم: موضوعات بلاغی

- ۱-۵- قواعد اسلوب جمله در درس سیزدهم سال سوم..... ۲۳۴
- ۲-۵- قواعد علم معانی در درس چهاردهم سال سوم..... ۲۳۶
- ۳-۵- قواعد علم بیان در درس پانزدهم سال سوم..... ۲۳۸
- ۴-۵- قواعد علم بدیع در درس شانزدهم سال سوم..... ۲۳۹
- ۵-۵- قواعد جملات خبری و انشائی در درس دوازدهم پیش دانشگاهی..... ۲۴۰
- نتیجه گیری..... ۲۴۷
- پیشنهادات..... ۲۴۸
- فهرست منابع و مآخذ..... ۲۵۰
- چکیده انگلیسی..... ۲۵۴

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۳	۱- جدول شکل کلمات.....
۲۴	۲- جدول نحوی درس اول.....
۲۵	۳- جدول شکل کلمات.....
۲۶	۴- جدول افعال درس اول.....
۲۷	۵- جدول جملات نحوی درس اول.....
۳۰	۶- جدول اوزان صفت مشبیه.....
۳۰	۷- جدول مشتقات(اسم فاعل - اسم مفعول).....
۳۰	۸- جدول مشتقات(اسم مکان و زمان - اسم مبالغه).....
۳۱	۹- جدول مشتقات(اسم الآلة - اسم تفضیل).....
۳۱	۱۰- جدول وزن رباعی مجرد.....
۳۲	۱۱- جدول اوزان صفت مشبیه.....
۳۲	۱۲- جدول مشتقات(اسم فاعل - اسم مفعول).....
۳۳	۱۳- جدول مشتقات(اسم مکان و زمان - اسم مبالغه).....
۳۳	۱۴- جدول مشتقات(اسم الآلة - اسم تفضیل).....
۳۴	۱۵- جدول وزن رباعی مجرد.....
۳۴	۱۶- جدول وزن ثلاثی مزید.....
۳۴	۱۷- جدول وزن ثلاثی مزید.....
۳۵	۱۸- جدول وزن ثلاثی مزید.....
۳۶	۱۹- جدول انواع ضمیر.....
۳۷	۲۰- جدول انواع اسم موصول.....
۳۷	۲۱- جدول اسمهای مبنی.....
۳۸	۲۲- جدول فعل‌های مبنی.....
۳۹	۲۳- جدول انواع فاعل.....
۳۹	۲۴- جدول جمله فعلیه.....
۴۰	۲۵- جدول انواع مفعول به.....

- ۲۶- جدول جمله اسمیه ۴۰
- ۲۷- کاربرد قواعد جدید در متن درس ۴۱
- ۲۸- کاربرد قواعد در تمارین ۴۱
- ۲۹- جدول انواع ضمیر ۴۲
- ۳۰- جدول اسم موصول ۴۳
- ۳۱- جدول اسم‌های مبنی ۴۴
- ۳۲- جدول فعل‌های مبنی ۴۵
- ۳۳- جدول انواع فاعل ۴۶
- ۳۴- جدول جمله فعلیه ۴۷
- ۳۵- جدول انواع مفعول به ۴۷
- ۳۶- جدول جمله اسمیه ۴۸
- ۳۷- جدول فعلهای ثلاثی مجرد متن درس ۵۰
- ۳۸- جدول فعلهای ثلاثی مزید متن درس ۵۰
- ۳۹- جدول اسمهای مشتق متن درس ۵۱
- ۴۰- جدول اسمهای معرفه متن درس ۵۱
- ۴۱- جدول انواع علامات الاعراب ۵۲
- ۴۲- جدول فعل ثلاثی مجرد در تمرینها ۵۲
- ۴۳- جدول فعلهای ثلاثی مزید در تمرینها ۵۳
- ۴۴- جدول اسمهای مشتق در تمرینها ۵۴
- ۴۵- جدول اسمهای معرفه‌ی به کار برده شده در تمرینها ۵۵
- ۴۶- جدول انواع علامات الاعراب ۵۶
- ۴۷- جدول جمله اسمیه ۵۷
- ۴۸- جدول اعراب فعل مضارع ۵۹
- ۴۹- جدول فعل معلوم و مجهول در متن درس دوم ۶۰
- ۵۰- جدول نواسخ مبتدا و خبر در متن درس ۶۱
- ۵۱- جدول ترکیب ها ۶۲
- ۵۲- جدول اعراب فعل مضارع ۶۳

- ۵۳- کاربرد فعل معلوم و مجهول در تمرینها ۶۴
- ۵۴- جدول نواسخ مبتدا و خبر در تمرینها ۶۵
- ۵۵- جدول موصوف و صف و مضاف و مضاف الیه ۶۶
- ۵۶- جدول مفعول فیه، اسم مصغّر و منسوب ۶۶
- ۵۷- جدول شکل کلمات ۶۹
- ۵۸- جدول مذکر و مکسّر ۷۰
- ۵۹- جدول وجوب فعل مونث ۷۱
- ۶۰- جدول اسم‌های جمع مذکر سالم ۷۱
- ۶۱- جدول اسم‌های جمع مونث سالم ۷۲
- ۶۲- جدول وجوب فعل به صورت مونث ۷۳
- ۶۳- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب افعال) ۸۲
- ۶۴- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب تفعیل) ۸۲
- ۶۵- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب مفاعلة) ۸۲
- ۶۶- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب افعال) ۸۳
- ۶۷- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب افعال) ۸۴
- ۶۸- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب مفاعلة) ۸۴
- ۶۹- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب تفعُّل) ۸۵
- ۷۰- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب تفاعل) ۸۶
- ۷۱- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب افتعال) ۸۶
- ۷۲- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب انفعال) ۸۷
- ۷۳- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب استفعال) ۸۷
- ۷۴- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب تفعُّل) ۸۸
- ۷۵- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب تفاعل) ۸۸
- ۷۶- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب افتعال) ۸۹
- ۷۷- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب انفعال) ۸۹
- ۷۸- جدول ابواب فعل‌های مزید (باب استفعال) ۹۰
- ۷۹- اسم‌های مشتق در متن درس چهارم سال اوّل ۹۱

۹۳	۸۰- اسم‌های مشتق در تمرین‌های درس چهارم سال اول
۹۵	۸۱- جدول صفات مشابهه
۹۸	۸۲- جدول اسم ضمیر در درس ششم سال اول
۹۹	۸۳- جدول انواع ضمیرهای مستتر در فعل درس ششم
۱۰۰	۸۴- جدول انواع ضمیرها در تمرین‌های درس ششم
۱۰۱	۸۵- جدول انواع ضمائر مستتر و متصل
۱۰۲	۸۶- جدول اسم موصول در درس هفتم
۱۰۴	۸۷- جدول اسم‌های مبنی
۱۰۴	۸۸- جدول افعال معرب و مبنی در درس
۱۰۵	۸۹- جدول افعال معرب و مبنی در تمارین
۱۰۹	۹۰- جدول فعل مجهول در تمرین‌های درس هشتم
۱۱۱	۹۱- جدول اعداد
۱۱۲	۹۲- جدول اعداد به کار رفته در درس
۱۱۳	۹۳- جدول تصغیر و نسبت
۱۱۶	۹۴- جدول افعال معتل
۱۱۷	۹۵- جدول اعلال‌ها
۱۱۸	۹۶- جدول اعلال در تمرین‌ها
۱۲۱	۹۷- جدول افعال مزید در درسی پنجم
۱۲۲	۹۸- جدول افعال معتل در تمارین
۱۲۴	۹۹- جدول افعال معتل ابواب مزید
۱۲۵	۱۰۰- جدول افعال معتل ابواب مزید
۱۲۵	۱۰۱- جدول افعال معتل ابواب مزید
۱۲۸	۱۰۲- جدول اسمهای مشتق به کار برده شده در تمرین‌ها درس دوم
۱۲۹	۱۰۳- جدول صفت مشابهه درس دوم
۱۳۱	۱۰۴- جدول اسم معرفه‌های درس سوم
۱۳۲	۱۰۵- جدول اسم معرفه‌های تمارین درس سوم
۱۳۵	۱۰۶- جدول اعراب فرعی درس چهارم

- ۱۰۷- جدول اسم‌های مبنی در درس چهارم پیش ۱۳۶
- ۱۰۸- جدول اسماء (مقصور- منقوص- ممدود و صحیح الآخر ۱۳۷
- ۱۰۹- جدول اعراب فرعی درس چهارم ۱۳۸
- ۱۱۰- جدول فعل‌های مضاعف ۱۴۱
- ۱۱۱- جدول فعل‌های مهموز ۱۴۲
- ۱۱۲- جدول قواعد جمله فعلیه در متن درس نهم ۱۴۹
- ۱۱۳- جدول فعل‌های لازم و متعدی در س نهم ۱۵۰
- ۱۱۴- جدول انواع فاعل در تمرین‌های درس نهم ۱۵۱
- ۱۱۵- جدول انواع فعل‌های لازم و متعدی ۱۵۳
- ۱۱۶- جدول کاربرد قواعد اعرابی در متن درس دهم ۱۵۵
- ۱۱۷- جدول کاربرد قواعد در تمرین‌های درس دهم ۱۵۶
- ۱۱۸- جدول اعراب‌های فرعی ۱۵۸
- ۱۱۹- جدول اسماء خمسسه ۱۵۸
- ۱۲۰- جدول اسم غیر منصرف ۱۵۸
- ۱۲۱- جدول اعراب فرعی در تمرین‌های درس چهارم ۱۵۹
- ۱۲۲- جدول اسم‌های خمسسه در تمرین‌ها درس چهارم ۱۶۰
- ۱۲۳- جدول اعراب تقدیری درس پنجم ۱۶۳
- ۱۲۴- جدول اعراب فعل مضارع ۱۶۴
- ۱۲۵- جدول اعراب فعل مضارع مرفوع و منصوب ۱۶۵
- ۱۲۶- جدول فعل مضارع در جواب طلب ۱۶۶
- ۱۲۷- جدول مجزوم بودن فعل ۱۶۷
- ۱۲۸- جدول فعل مضارع در جواب فعل طلب ۱۶۸
- ۱۲۹- جدول افعال ناقصه در درس ۱۶۹
- ۱۳۰- جدول اسم حروف مشبّهة بالفعل ۱۷۲
- ۱۳۱- جدول خبر حروف مشبّهة بالفعل ۱۷۳
- ۱۳۲- جدول افعال مقاربه ۱۷۵
- ۱۳۳- جدول لا نفی جنس ۱۷۶

- ۱۳۴- جدول مفعول فیه ۱۷۷
- ۱۳۵- جدول مفعول فیه (ظرف زمان) ۱۷۷
- ۱۳۶- جدول صفت ها ۱۷۸
- ۱۳۷- جدول صفات در تمارین درس پانزدهم ۱۷۹
- ۱۳۸- جدول ترکیب‌های اضافی ۱۸۰
- ۱۳۹- جدول ترکیب‌های مضاف در تمارین درس شانزدهم ۱۸۱
- ۱۴۰- جدول مفعول مطلق بدون فعل ۱۸۲
- ۱۴۱- جدول انواع مفعول مطلق در تمرین‌ها ۱۸۳
- ۱۴۲- جدول توابع ۱۸۵
- ۱۴۳- جدول حال در متن درس نهم سال سوم ۱۸۶
- ۱۴۴- جدول ذو الحال در متن درس نهم سال سوم ۱۸۷
- ۱۴۵- جدول حال در تمارین درس نهم ۱۸۷
- ۱۴۶- جدول ذوالحال در تمارین درس نهم ۱۸۸
- ۱۴۷- جدول تمییز ۱۹۰
- ۱۴۸- جدول منادا و حرف نداء ۱۹۲
- ۱۴۹- جدول منادای علم و نکره مقصوده و مضاف ۱۹۳
- ۱۵۰- جدول مستثنی ۱۹۵
- ۱۵۱- جدول اعراب فعل مضارع مرفوع ۱۹۹
- ۱۵۲- جدول اعراب فعل مضارع منصوب ۱۹۹
- ۱۵۳- جدول اعراب فعل مضارع مجزوم ۲۰۰
- ۱۵۴- جدول جواب شرط مقرون به فاء ۲۰۱
- ۱۵۵- جدول جمله اسمیه ۲۰۴
- ۱۵۶- جدول جمله فعلیه در متن درس ۲۰۵
- ۱۵۷- جدول جمله اسمیه در تمرینها ۲۰۷
- ۱۵۸- جدول جمله فعلیه در تمرینها درس ششم ۲۰۹
- ۱۵۹- جدول نواسخ در درس هفتم ۲۱۱
- ۱۶۰- جدول نواسخ در تمارین درس هفتم ۲۱۳

- ۱۶۱- جدول عامل مفعول به ۲۱۶
- ۱۶۲- جدول عامل مفعول به در تمارین ۲۱۷
- ۱۶۳- جدول انواع مفعول در تمارین ۲۱۹
- ۱۶۴- جدول انواع مفاعیل - له - فیه - ظرف ۲۲۰
- ۱۶۵- جدول انواع حال و جمله حالیه ۲۲۳
- ۱۶۶- جدول انواع تمییز جمله در تمارین ۲۲۴
- ۱۶۷- جدول انواع تمییز مفرد در تمارین ۲۲۴
- ۱۶۸- جدول انواع مستثنیء در تمارین ۲۲۷
- ۱۶۹- جدول انواع منادی ۲۲۸
- ۱۷۰- جدول اسالیب جمله در تمارین ۲۳۵
- ۱۷۱- جدول راههای تاکید در تمارین ۲۳۷
- ۱۷۲- جدول جملات خبریّه ۲۴۲
- ۱۷۳- جدول جملات طلب و نداء ۲۴۲
- ۱۷۴- جدول اسلوبهای جمله در درس ۲۴۳
- ۱۷۵- جدول انواع جمله (استفهام، طلب، نهی و نداء) ۲۴۴
- ۱۷۶- جدول فعل تعجب ۲۴۵
- ۱۷۷- جدول افعال مدح، ذم، شرط، اغراء و تحذیر ۲۴۶

چکیده

کتاب‌های عربی علوم انسانی دوره‌ی دبیرستان دارای اشکالاتی در بخش صرف و نحو و بلاغت می‌باشند که به بعضی موضوعات صرفی و یا نحوی بسیار پرداخته شده است و در بعضی موارد هم دارای اشکالاتی است که کار تفهیم و آموزش را برای معلّم و دانش‌آموزان مشکل می‌کند و گاهی مواقع به علت عدم توجّه به بعضی قواعد صرفی و نحوی دانش‌آموزان را در کنکور دچار مشکل می‌کند که به علت عدم کاربرد قواعد صرفی و نحوی و بلاغی در متن درس‌ها و تمرین می‌باشد بنابراین عدم توجه به متن درس‌ها و تمرین‌ها باعث بی‌علاقه بودن دانش‌آموزان به این درس شده است و در بعضی موارد تقدّم و تأخّر موضوعات و قواعد رعایت نشده است و نبودن تمرین‌های لازم و کافی و گنجاندن بعضی قواعد مشکل و نبودن متن‌های مکالمه‌ای و روزمره باعث خستگی و روی‌گردانی دانش‌آموزان از درس عربی شده است. در عربی اوّل و دوّم مطالب بلاغی وجود ندارد و در کتاب عربی سوم و پیش‌دانشگاهی مطالب بلاغی در پنج درس گنجانده شده است که آن هم مشکلات خاص خود را دارد.

مقدمه

با توجه به نیاز و اقبال به زبان عربی و از سوی دیگر کتاب‌های رشته علوم انسانی دوره دبیرستان نتوانسته‌اند پاسخ‌گوی نیازهای نوآموزان باشند و وجود کتاب‌های مختلف تحت عنوان خودآموز که ابتکار عمل را از دانش‌آموزان سلب نموده است با ملاحظه‌ی این احوال گمان بردم پس از سال‌ها تدریس و آشنائی با قواعد صرفی و نحوی و بلاغی کتاب‌های درسی و پس از تجربیات چندین ساله تدریس و وظیفه‌ای که احساس می‌کردم مجبور شدم به ادای آن بپردازم بنابراین به نقد و بررسی کتاب‌های مذکور پرداختم لذا کتاب‌های درسی در چهار فصل تذکار، موضوعات صرفی، نحوی و بلاغی مورد نقادی و بررسی قرار گرفته‌است تا اینکه به آنها نظم و نظامی بخشیده شود و متن‌های تازه‌ای مناسب شرایط خاص تدارک دیده شود و روش و برنامه‌ای باشد که کتاب‌های عربی را از این حالت بیرون آورد و روش تدوین و تدریس فعلی کنار گذاشته شود و روشی فعال و کاربردی جایگزین شود تا قرین موفقیت گردد و روش کهنه و سنتی بدست فراموشی سپرده شود چون در بعضی موارد دانش‌آموزان دوره‌ی دبیرستان حتی نمی‌توانند بعد از هفت سال عربی خواندن یک جمله‌ی عربی را بدون غلط بخوانند و این برای اذهان کنجکاو و اندیشمندان این عرصه سئوالی دائمی است و تعجب‌آور است لذا باید پاسخی قاطع برای آن یافت شود چون زبان عربی زبان کتاب آسمانی ما و احادیث و روایت ما است و زبان عربی زبانی کهن و فصیح و ریشه‌دار است و عموم سخن‌دانان و متفکران از آن بهره‌های کافی داشته‌اند و در عین حال زبان حال اجتماع فرهنگ یافته‌ی مسلمانان در سراسر دنیا است و این شعور باید تجلی عینی پیدا کند و نصّ قرآن کریم خود از علائم ظهور و کشف این تجلی است و صرفیون و نحوین زیادی در طول تاریخ این زبان به اظهارات مختلف و ویرایش‌های مختلف اقدام نموده‌اند و خیلی از تلاش‌ها بی‌ثمر مانده است و هرگز به نوآموزان و مخصوصاً نوآموزان رشته علوم انسانی کمک نکرده است. و در گذشته بیگانگان هم به اظهارنظرهای مختلف و حتی تألیف کتاب‌های صرفی و نحوی پرداخته‌اند اما بعد از سالیان طولانی آموزش عربی در بعضی مقاطع دشوار است چون حفظ کردن مجموعه‌های عظیم صرف و نحو آسان نیست و پیش‌پای نوآموزان ایرانی راهی

نگشوده است چون صرف حفظ کردن قواعد چیزی عاید دانش آموزان نمی شود در حالی که بخشی از دوران تحصیل خود را صرف آموختن تعلیل های منطقی نحو و مشاجرات مکتبهای کوفی و بصری کرده اند و گاهی بانگ اعتراض علیه نحو در فرهنگ اسلامی به گوش سیده است در صورتی که صرف و نحوی یکه تازه مدارس و مساجد ما بوده است اینک باید پژوهندگان و محققان به بازنگری این زبان بپردازند تا مشکلات رفع گردد و زبان عربی جایگاه واقعی خود را باز یابد.

فصل اوّل

کلیّات

۱-۱- بیان مسأله

۱-۲- فرضیّات

۱-۳- اهداف تحقیق

۱-۴- پیشنهادی تحقیق

۱-۵- روش کار تحقیق

۱-۱- بیان مسأله

از آنجا که زبان عربی در درک و فهم قرآن و احادیث تأثیر بسزائی دارد به همین خاطر در قانون اساسی آموزش آن در تمام مراحل آموزش ابتدائی و راهنمائی و متوسطه مورد توجه قرار گرفته است چون زبان عربی زبان قرآن و زبان فرهنگ اسلامی است و با فرهنگ و تمدن اسلامی آمیخته شده است اما کتاب‌های عربی علوم انسانی جهت برآوردن خواسته‌های طراحان تعلیم و تربیت کشور و اصول قانون اساسی در این رابطه دارای اشکالاتی می‌باشند از جمله عدم هماهنگی قواعد با متن درس‌ها و با تمارین ارائه شده و در بعضی از دروس تمارینی ارائه شده است که قواعد آن‌ها بیان نشده و در بعضی دروس قواعدی وجود دارد که تمارینی در آن زمینه ارائه نشده است و با توجه به محتوای کتاب‌ها صرفاً دانش‌آموزان قواعد صرفی و نحوی را حفظ می‌کنند در صورتی که تدریس زبان عربی به جهت فهم و درک مفاهیم قرآن و احادیث صورت می‌گیرد. لذا باید کتب عربی طوری تنظیم گردد که دانش‌آموزان بتوانند از قواعد و موضوعات آموخته شده در کتاب‌های مذکور در جهت فهمیدن آیات و روایات استفاده نمایند و کتاب‌های درسی به راحتی دانش‌آموزان را به بهره‌برداری از کتاب‌های فقهی و تفسیری و سایر کتاب‌های دینی راهنمایی کنند و نسبت به قواعد و موضوعات مطرح شده در کتاب‌های درسی احساس نیاز کنند.